

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2022

389/2022

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 10 §:n 9 kohta, 20 §:n 3 momentti, 35 a §:n 7 momentti ja 65 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 9 kohta ja 20 §:n 3 momentti laissa 1123/2014 sekä 35 a §:n 7 momentti laissa 1088/2006,

muutetaan 9 ja 9 a §, 10 §:n 10 kohta, 17 §:n 2 momentti, 24 §:n 2 momentti, 30 §, 31 §:n 4 momentti, 35 a §:n 5 momentti, 39 §, 40 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 momentti, 45 a §:n 1 momentti, 45 b §, 49 §:n 1 momentti, 52 a §:n 2 momentti, 54 §:n 2 momentin 2 kohta, 61 a §:n 1 momentti ja 62 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 a §, 10 §:n 10 kohta, 35 a §:n 5 momentti, 45 a §:n 1 momentti, 45 b §, 52 a §:n 2 momentti ja 62 a §:n 1 momentti laissa 1123/2014, 24 §:n 2 momentti ja 31 §:n 4 momentti laissa 63/1997, 30 § laeissa 632/2010 ja 1123/2014, 40 §:n 1 momentti, 44 §:n 2 momentti ja 61 a §:n 1 momentti laissa 1273/2002, 49 §:n 1 momentti laissa 772/2002 sekä 54 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 113/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 52 b § seuraavasti:

9 §

Edellytykset

Velkajärjestely voidaan myöntää velalliselle, joka on maksukyvytön eikä kohtuudella kykene parantamaan maksukykyään voidakseen selviytyä veloistaan aiheutuvista menoista, jos:

1) maksukyvyttömyyden pääasiallisena syynä on velallisen maksukyvytön olennainen heikentyminen sairauden, työkyvyttömyyden, työttömyyden tai muun olosuhteiden muutoksen vuoksi pääasiassa ilman velallisen omaa syytä; tai

2) velkajärjestelyyn on muuten kuin 1 kohdassa tarkoitettulla perusteella painavat perusteet ottaen huomioon velkojen ja niihin liittyvien velvoitteiden määrä suhteessa velallisen maksukykyyn.

Velkajärjestely voidaan 1 momentissa säädetyn estämättä myöntää myös maksukyvyttömälle velalliselle, jolla on hänen aiemmin harjoittamaansa elinkeinotoimintaan liittyviä velkoja.

9 a §

Velkajärjestelyn estyminen väliaikaisesta syystä

Jos velallisella ei väliaikaisena pidettävästä syystä ole maksuvaraa tai velallinen ei sellaisen syyn vuoksi kykene maksuvarallaan maksamaan tavallisia velkojaan vähäisenä pidettävää määrää enempää, velkajärjestelyä ei voida myöntää. Syyn väliaikaisuutta ja mak-

suvaran määrää arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti velallisen ansaintamahdollisuudet. Syytä ei voida pitää väliaikaisena, jos maksuvaran puuttuminen tai vähäisyys johtuu työttömyydestä, joka on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin kestänyt yli 12 kuukautta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta yksityisenä elinkeinon- tai ammatinharjoittajana elinkeinotoimintaa harjoittavaan velalliseen eikä velalliseen, jolla on hänen aiemmin harjoittamaansa elinkeinotoimintaan liittyviä velkoja. Elinkeinotoimintaa edelleen harjoittavaa velallista koskevista velkajärjestelyn lisäedellytyksistä säädetään 7 luvussa.

10 §

Velkajärjestelyn yleiset esteet

Jollei 10 a §:stä muuta johdu, velkajärjestelyä ei voida myöntää, jos:

10) velalliselle on velkajärjestelyn hakemista edeltäneiden 13 vuoden aikana vahvistettu maksuohjelma tai tätä aikaisemmin vahvistettu maksuohjelma ei ole päättynyt; tai

17 §

Ulosmittauskielto

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maksukielto velallisen palkan, eläkkeen, elinkeinotulon tai muun toistuvaissuorituksen ulosmittaamiseksi on voimassa sen mukaan kuin ulosottokaassa säädetään, jollei tuomioistuimien toisin määrää. Ulosottomiehen on lapselle suoritettavaa elatusapua lukuun ottamatta säilytettävä rahavarat, kunnes maksuohjelma vahvistetaan tai toisin määrätään. Varat, joita ei käytetä lapselle suoritettavaan elatusapuun tai selvittäjän saatavan suorituksiksi, tilitetään velalliselle vasta, kun maksuohjelma on lainvoimaisesti vahvistettu.

24 §

Kanssavelallisten maksuohjelma

Jos kanssavelalliset, jotka ovat yhteisvastuullisessa velkasuhteessa muusta kuin vakuusvelasta, ovat hakeneet velkajärjestelyä yhdessä, kunkin maksuohjelmassa otetaan huomioon se osa velasta, joka hänen osalleen tulee, kun velka jaetaan velallisten taloudellisen aseman mukaisessa suhteessa. Velallisen taloudellisella asemalla tarkoitetaan velallisen varojen ja tavallisten velkojen maksuohjelmalla saatavan kertymän suhdetta velallisen velkoihin. Mitä edellä säädetään, sovelletaan vastaavasti, kun velallinen ja takaaja ovat yhdessä hakeneet velkajärjestelyä.

30 §

Yleissäännös maksuohjelmasta tavallisten velkojen osalta

Velallisen maksuvara mahdollisen vakuusvelkaosuuden vähentämisen jälkeen ja velallisen varallisuuden rahaksimuutosta saadut varat on käytettävä tavallisten velkojen suorituksiksi 34 §:n mukaisesti.

Velallinen saa pitää velkajärjestelyn alkamisen ja maksuohjelman vahvistamisen välisenä aikana kertyneen maksuvaran itsellään siltä osin kuin sitä ei käytetä 7 §:n 1 momen-

tissa tarkoitettujen menojen tai 70 §:n 2 momentin nojalla selvittäjän saatavan suorituksiksi.

Tavallisten velkojen osalta velkajärjestelyn ja maksuohjelman sisältö on määrättävä niin, että maksuohjelman kesto on kolme vuotta, jollei 31 a §:stä johdu muuta.

Jos velallisella on omistusasunto, velallisen on suoritettava tavallisia velkojaan vähintään 32 §:ssä tarkoitettu määrä. Jos velallinen säilyttää omistusasuntonsa, maksuohjelman kesto voi olla kolmea vuotta pitempi. Maksuohjelman kesto ei kuitenkaan saa tavallisten velkojen osalta ylittää kymmentä vuotta.

Jos velkajärjestely on myönnetty 10 a §:n nojalla, maksuohjelman kesto on viisi vuotta, jollei 31 a §:stä johdu muuta.

Jos velallisen on 70 §:n nojalla suoritettava selvittäjän saatava eikä velalliselle velkajärjestelyn alkamisen ja maksuohjelman vahvistamisen välisenä aikana kertynyt maksuvara riitä velallisen maksuosuuden suorittamiseen, maksuohjelman kesto pitenee neljä kuukautta. Maksuohjelman kesto pitenee kuitenkin kuusi kuukautta, jos velallisen elinkeinotoiminnan velat järjestellään 45 a §:n nojalla. Jos velallisen osuus selvittäjän saatavasta kertyy hänen maksuvarastaan maksuohjelman vahvistamisen jälkeen edellä mainittua lyhyemmässä ajassa, maksuohjelman kesto pitenee vain tämän ajan.

Maksuohjelma voi olla kestoltaan 3 tai 5 momentin mukaista maksuohjelman kestoja lyhempi silloin, kun velalliselta puuttuu pysyvästi maksuvara sairauden, iän tai muun vastaavan syyn vuoksi.

31 §

Tavallisten velkojen keskinäinen asema

Maksuohjelma voidaan laatia niin, että velkojille tulevat määrältään vähäiset jakoosuudet määrätään maksettavaksi ensin, ja myös niin, että velalliselle määräajoin kertyvä maksuvara käytetään vuorotellen eri velkojille tuleviin suorituksiin, mikäli se on maksuohjelman toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista eivätkä muiden velkojien mahdollisuudet maksun saantiin sen vuoksi ilmeisesti vaarannu. Jos velkojia on useampi kuin yksi, maksuohjelmassa voidaan jättää ilman suoritusta velka, jolle kertyisi vähäinen jakoosuus. Vähäisenä pidettävän jako-osuuden euromäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

35 a §

Lisäsuoritusvelvollisuus

Kertaluonteiseen suoritukseen perustuva maksuvelvollisuus on täytettävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun velallinen sai varat haltuunsa. Muilta osin lisäsuoritusvelvollisuus on täytettävä seuraavan kalenterivuoden aikana. Maksuohjelman päättymisvuodelta lisäsuoritukset on kuitenkin maksettava samaan aikaan kuin viimeisen kokonaisen kalenterivuoden lisäsuoritukset tai ohjelman päättymistä seuraavien kuuden kuukauden aikana riippuen siitä, kumman määräajan perusteella lisäsuoritukset tulevat myöhemmin maksettaviksi. Maksuajankohdasta voidaan määrätä toisin, jos se on tarkoituksenmukaista lisäsuoritusten pienen määrän tai muun erityisen syyn vuoksi. Velallinen ei ole velvollinen tekemään velalle lisäsuoritusta, jos lisäsuorituksen määrä on vähäinen. Vähäisenä pidettävän lisäsuorituksen euromäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Velkajärjestelyhakemuksen kaava

Tuomioistuinvirasto vahvistaa kaavan velkajärjestelyä koskevaa hakemusta varten.

40 §

Maksuohjelman oikeusvaikutukset

Kun maksuohjelma on vahvistettu, velkajärjestelyn piiriin kuuluvien velkojen ja muiden maksuohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti. Ohjelman keston päättymisestä huolimatta velallisen maksuohjelmassa määrätty maksuvelvollisuus säilyy siltä osin kuin sitä ei ole täytetty. Maksuohjelmassa määrättyille suorituksille ei viivästyksen vuoksi kerry korkoa. Ulosottokaaren 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun palkkaan tai muuhun toistuvaistuloon kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa, kun maksuohjelma on vahvistettu. Kun maksuohjelman vahvistaminen on saanut lainvoiman, myös velallisen muuhun omaisuuteen kohdistuva, velkajärjestelyn piiriin kuuluvaan velkaan perustuva ulosmittaus raukeaa. Sakon muuntorangeaistuksen täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä maksuohjelman keston aikana.

44 §

Maksuohjelman muuttaminen

Muutos, joka maksuohjelmaan tehdään velkojen hyväksi, koskee kaikkia velkojia. Velka, jolle kertyisi vähäinen osuus, voidaan kuitenkin jättää ilman suoritusta. Vähäisenä pidettävän osuuden euromäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Muutos velkojen vahingoksi koskee niitä velkojia, joille ohjelman mukaan vielä tulisi suoritus. Jos ohjelmaa muutetaan 1 momentin 3 kohdan nojalla, muutoksen on oltava sisällöltään sellainen, että velallisen on maksuohjelman kestoja koskevien säännösten estämättä suoritettava velkojalle yhtä suuri osuus velasta kuin muille samassa asemassa oleville velkojille, jollei se ole kohtuutonta ottaen huomioon velan määrä ja peruste sekä suorituksen taloudellinen merkitys velallisen olosuhteissa. Maksuohjelman kestoja voidaan pidentää selvittäjän saatavan maksamista varten.

45 a §

Elinkeinotoiminnan velkojen järjestelyä koskevat lisäedellytykset

Yksityisenä elinkeinon- tai ammatinharjoittajana toimivan velallisen elinkeinotoimintaan liittyvät velat voidaan järjestellä tämän lain mukaan vain, jos:

- 1) velallisen yksityistalouden velat järjestellään tämän lain mukaisesti;
- 2) velallisen elinkeinotoiminnan palveluksessa on viimeksi päättyneen tilikauden aikana ollut keskimäärin enintään kaksi henkilöä velallisen lisäksi;
- 3) elinkeinotoiminnan tervehdyttäminen ei edellytä yritystoimintaa koskevia järjestelyjä;
- 4) velallinen kykenee maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyvät elinkeinotoimintaan liittyvät velkansa toiminnasta saatavilla tuloilla sitä mukaa kuin ne erääntyvät; ja
- 5) toiminnan jatkaminen ei aiheuta 46 §:n 1 momentissa tarkoitettua luoton ottoa laajempaa velkaantumista.

45 b §

Elinkeinotoiminnan velkojen järjestelyä koskevat erityiset esteet

Elinkeinotoimintaan liittyviä velkoja ei voida järjestellä tämän lain mukaisesti, jos on:

- 1) perusteltua syytä olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojien perintätoimien estäminen tai muu velkojan oikeuden loukkaaminen; tai
- 2) ilmeistä, että velkojalle tuleva kertymä olisi arvoltaan pienempi kuin mitä velkoja saisi velallisen konkurssissa ilman velallisen omistusasunnon huomioon ottamista ja 20 a §:n soveltamista.

49 §

Käsittelyjärjestys ja toimivaltaisuus

Tässä laissa tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä, jollei tästä laista muuta johdu. Velkajärjestelyä koskeva asia on käsiteltävä asian edellyttämällä joutuisuudella.

— — — — —

52 a §

Velkojien kuuleminen hakemuksesta ja maksuohjelmaehdotuksesta

— — — — —

Jos 38 a §:n 1 momentissa tarkoitetut hyväksynnit maksuohjelmaehdotukselle on annettu kirjallisesti ja velallinen on varannut kaikille velkojille tilaisuuden tulla kuulluksi 62 a §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, päätös velkajärjestelyn aloittamisesta ja maksuohjelman vahvistamisesta voidaan tehdä velkojia enempää kuulematta.

— — — — —

52 b §

Pesänhoitajan kuuleminen hakemuksesta

Jos velallinen on konkurssissa eikä pesäluetteloa ole vahvistettu, tuomioistuin voi ennen kuin se päättää velkajärjestelyn aloittamisesta varata pesänhoitajalle tilaisuuden määrääjässä lausua kirjallisesti hakemuksesta. Pesänhoitaja voidaan myös kutsua istuntoon kuultavaksi.

54 §

Päätös velkajärjestelyn aloittamisesta

— — — — —

Jollei 5 momentista muuta johdu, tuomioistuimen tulee päättäessään velkajärjestelyn aloittamisesta:

— — — — —

2) asettaa määräpäivä, johon mennessä velkojien on kirjallisesti ilmoitettava selvittäjälle tai muulle maksuohjelmaehdotuksen laatijalle, sen mukaan kuin tuomioistuin määrää, velkajärjestelyn piiriin kuuluvan velan määrä, jos se poikkeaa velallisen ilmoittamasta, tai velallisen ilmoituksen ylittävä vaatimus voidaan muuten jättää maksuohjelmassa huomioon ottamatta;

— — — — —

61 a §

Lisäsuoritusten vahvistamista koskeva hakemus

Velkojan hakemus velallisen lisäsuoritusten vahvistamiseksi ja maksuvelvollisuuden määrittämiseksi voidaan tutkia vasta, kun lisäsuoritusten maksuvelvollisuus on maksuohjelman mukaan päättynyt. Hakemus on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun lisäsuoritusten maksuvelvollisuus on päättynyt tai kun peruste lisäsuoritusvelvollisuudelle on tullut velkojan tietoon. Hakemusta ei voida tehdä enää sen jälkeen, kun lisäsuoritusten maksuvelvollisuuden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta. Ennen hakemuksen tekemistä velkojan on esitettävä velalliselle kirjallinen vaatimuksensa ja varattava velalliselle tilaisuus vastata vaatimukseen. Hakemuksen saa kuitenkin vaatimusta esittämättä tehdä, jos tuomioistuinkäsittelyn siirtyminen saattaa aiheuttaa velkojalle oikeudenmenetyksen tai jos käsittelyn aloittamiseen viivytyksettä on muu painava syy.

62 a §

Ilmoitukset ja tiedoksiantotapa

Maksuohjelmaa koskevan päätöksen antamispäivä on ilmoitettava velalliselle, kaikille velkojille, velallisen kotipaikan ulosottoviranomaiselle ja selvittäjälle, jos sellainen on määrätty. Ilmoituksessa on mainittava, onko maksuohjelmaehdotusta muutettu sen jälkeen, kun ehdotus on toimitettu asiaan osallisille. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä velkojalle, jonka saatava velalliselta on vähäinen ja joka ei ole toimittanut lausumaa maksuohjelmaehdotuksesta. Maksuohjelman muuttamista ja lisäsuoritusvelvollisuuden vahvistamista koskevan päätöksen antamispäivä on ilmoitettava velalliselle ja niille velkojille, joille asiassa on varattu tilaisuus tulla kuulluksi. Maksuohjelman raukeamisesta on ilmoitettava velalliselle, velallisen kotipaikan ulosottoviranomaiselle sekä velkojille. Muutoksenhakutuomioistuimien voi antaa ilmoittamisen käräjäoikeuden tehtäväksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2022.

Jos velkajärjestelyhakemus tai muu velkajärjestelyä koskeva asia on vireillä käräjäoikeudessa tämän lain voimaan tullessa ja päätöksen antamispäivä on ilmoitettu, 9 ja 9 a §:n, 10 §:n 9 ja 10 kohdan, 45 a §:n 1 momentin ja 45 b §:n asemasta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Muutoksenhakutuomioistuimessa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos asia on ennen tämän lain voimaantuloa ratkaistu alemmassa tuomioistuimessa, ja sellaisessa asiassa myös käräjäoikeudessa, jos asia on muutoksenhakutuomioistuimesta palautettu käräjäoikeuteen.

Ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettuihin maksuohjelmiin ja maksuohjelmiin, joita koskeva maksuohjelmaehdotus on ensimmäisen kerran toimitettu asiaan osallisille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 30 §:n ja 31 §:n 4 momentin asemasta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos lisäsuoritusvelvollisuus on täytettävä ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 35 a §:n 5 momentin asemasta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 35 a §:n 7 momenttia sovelletaan lisäsuoritusvelvollisuuteen 31 päivään joulukuuta 2022.

389/2022

Helsingissä 25.5.2022

Tasavallan Presidentti
Sauli Niinistö

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson